

Toespraak

van de Voorzitter van de Eerste Kamer, prof.dr. J.A. Bruijn, bij de herdenking van oud-Eerste Kamerlid H.A. Schaper

datum 21 december 2021

Vandaag gedenken wij Herman Schaper die op 30 november jl. overleed. Hij was ruim 3,5 jaar lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor D66, van 9 juni 2015 tot 16 januari 2019.

Hermanus Albertus Schaper werd op 24 maart 1949 geboren in Den Haag. Hij was zoon van Heije Schaper die halverwege de jaren zestig in het kabinet-Cals als deskundige zonder partij staatssecretaris van Luchtmacht was.

Zijn lagere en middelbare school volgde Herman hier in de Hofstad. In juni 1967 behaalde hij zijn Gymnasium-a-diploma. Hij studeerde hedendaagse geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Leiden en werd in 1973 Master of Arts na een studie buitenlandse betrekkingen aan de University of Virginia in Charlottesville in de Verenigde Staten.

Het was het begin van een omvangrijke carrière op het gebied van buitenlands beleid en internationale politiek.

Zo was hij onder andere wetenschappelijk medewerker van het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken en medewerker op het ministerie van Buitenlandse Zaken. In 1981 werd hij gekozen als lid van de Tweede Kamer voor D66. Hij was toen ook al enkele jaren actief voor de partij, als secretaris buitenland en als lid van de programmacommissie. In de Tweede Kamer werd hij als vanzelfsprekend buitenlandwoordvoerder van de D66-fractie.

Toen D66 een jaar later bij de verkiezingen van 1982 elf zetels verloor, keerde Schaper niet terug in de Tweede Kamer.

Hij zette zijn diplomatieke werk op het ministerie van Buitenlandse Zaken voort. In de ruim dertig jaar die volgden was Herman Schaper onder andere hoofd van de Permanente Vertegenwoordiging van Nederland bij de NAVO, hoofd van de Permanente Vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties en speciaal gezant van de minister van Buitenlandse Zaken vanwege de Nederlandse kandidatuur voor de Veiligheidsraad.

En met succes: het resultaat van die laatste functie was dat Nederland in 2018 een jaar lang lid was van de Veiligheidsraad en in dat jaar ook een maand voorzitter.

Sinds 2014 bekleedde Herman Schaper de Pieter Kooijmans-leerstoel voor vrede, recht en veiligheid op de Haagse campus van de Universiteit Leiden.

Zijn maidenspeech in de Eerste Kamer hield hij op 30 juni 2015 bij het debat over de goedkeuring van de Associatieovereenkomst met Moldavië, Georgië en Oekraïne. Hij refereerde toen aan zijn korte lidmaatschap van de Tweede Kamer met de woorden:

“Ongeveer 34 jaar geleden hield ik ook een maidenspeech. De kiezer heeft vervolgens een bruto einde gemaakt aan mijn parlementaire loopbaan. U zult begrijpen dat het voor mij ook daarom van bijzonder belang is dat ik hier vandaag sta en zo nog enigszins vervolg kan geven aan mijn eerder in de kiem gesmoorde politieke ambities.” Einde citaat.

Naast zijn werk als diplomaat en zijn lidmaatschap van het Nederlandse parlement was Schaper onder andere bestuurslid van het Nederlands Genootschap voor Internationale Zaken, de Atlantische Commissie, de Europese Beweging in Nederland en het Centre for Humanitarian Dialogue.

Volgens Schaper was de wereld groter dan het Binnenhof en zijn de Nederlandse veiligheid en welvaart gediend met stabiliteit en economische groei door samen te werken met andere landen, zowel binnen de Europese Unie als daarbuiten. Maar altijd, zo voegde hij daaraan toe

datum 21 december 2021

blad 2

in zijn maidenspeech, en ik citeer opnieuw: “op basis van kernwaarden als democratie, rechtsstaat en mensenrechten.”

Deze drie kernwaarden vormden de rode draad in het leven van Herman Schaper. Hij was een verbinder die over de grenzen heen keek, gericht op samenwerking, zowel in de politiek als daarbuiten. Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.